

Exp. 2017-05-09/da
Dnr 2014:914:80

Kulturdepartementet
Utbildningsdepartementet

2016-05-30
1 (9)
Dnr 2015:764

Redovisning av regeringsuppdragen Att förstärka tillgången till lärare i nationella minoritetsspråk
(A2013/2958/DISK, A2014/3289/DISK, Ku2015/01721/DISK)

Härmed lämnas en delredovisning i form av en statusrapport av uppdraget (A2013/2958/DISK) samt tilläggsuppdragen (A2014/3289/DISK) och (Ku2015/01721/DISK) *Att förstärka tillgången till lärare i nationella minoritetsspråk.* Det senaste tilläggsuppdraget, som är en utökning av de två första uppdragen, ska ge ekonomiska förutsättningar för deltagare att genomgå de utbildningsinsatser som avser språken samiska, meänkieli och romani chib.

Redovisningen innehåller uppgifter om resultat av satsningen och hur arbetet med utökningen av uppdraget planerats och genomförs. Tidigare redovisningar av regeringsuppdragen (A2013/2958/DISK) lämnades 2014-11-05, dnr 2013:678 och 2015-05-29 (A2014/3289/DISK), dnr 2014:914. Tilläggsuppdraget att fördela bidrag (Ku2015/01721/DISK) redovisas den 15 november 2016. Skolverket ska lämna ytterligare en statusrapport senast den 30 maj 2017. En slutrapport som avser de tre uppdragen ska lämnas senast den 30 mars 2018.

Bakgrund

Skolverket fick den 11 juni 2015 ett tilläggsuppdrag (Ku2015/01721/DISK) att genomföra ytterligare insatser för att förstärka tillgången till lärare i de nationella minoritetsspråken. Uppdraget innebär att de uppdrag som regeringen beslutade om den 15 augusti 2013 (A2013/2958/DISK) respektive den 17 september 2014 (A2014/3289/DISK) utökas.

I uppdraget ingår att fördela bidrag till de huvudmän som har deltagare i de pågående insatserna för att förstärka tillgången till lärare i de nationella minoritetsspråken samiska, meänkieli och romani chib. Bidraget ska betalas ut till huvudmännen och avse ett visst belopp per deltagare. I uppdraget ingår att Skolverket ska fastställa storleken på bidraget, vilket ska vara avpassat till antalet deltagare som deltar i insatsens utbildningar.

I det ursprungliga uppdraget (A2013/2958/DISK) ingick att se till att en lämplig utbildning gjordes tillgänglig för att utbilda minst tolv personer med goda kunskaper i ett nationellt minoritetsspråk under perioden 2014–2016 för att de ska bli verk samma som modersmålslärare. I första hand gällde det samiska och meänkieli och verksamhet inom grundskola och gymnasieskola i någon av de kommuner som ingår i förvaltningsområdet för samiska och meänkieli. Genomförandet skulle ske i

Genomströmning

Deltagare som påbörjat utbildning följer sin individuella studieplan som i de flesta fall omfattar 4 terminer à 7,5 hp, alternativt 15 hp per termin. Det innebär att deltagarna kan hinna med mellan 30 och 60 hp under utbildningstiden.

Då det sammantaget varit relativt få studieavbrott eller avhopp är det hittills en god genomströmning i utbildningen. I *den romska gruppen* med 27 deltagare genomförs en sammanhållen utbildning och där beräknas samtliga deltagare ha klarat av 15 hp efter vårterminen 2016.

De åtta deltagarna i *meänkieli* har fram t.o.m. vårterminen 2016 hunnit med 4 x 7,5 hp, dvs 30 hp. Detta på grund av att de startade redan höstterminen 2014. Bland de 20 *samiska* deltagarna varierar studietakten och deltagarna har kommit olika långt beroende på vilken termin de har startat. Allt ifrån 7,5 till 60 hp beräknas ha uppnåtts efter vårterminen 2016.

Kommuner och huvudmän

Deltagarna kommer från 25 kommuner. De samiska deltagarna kommer främst från kommuner i norra Sverige, liksom deltagarna i *meänkieli*. De romska deltagarna är utspridda i kommuner från norr till söder i hela Sverige. (se tabell 2). Bland deltagarna arbetar fem i Sameskolan, där är Sameskolstyrelsen huvudman.

Tabell 2. Kommuner/huvudmän med antal deltagare i respektive språk vt-16.

20 deltagare i samiska	8 deltagare i meänkieli	27 deltagare i romani chib
10 kommuner och Sameskolstyrelsen	5 kommuner	14 kommuner
Arvidsjaur 3	Jokkmokk 1	Göteborg 5
Härjedalen 1	Kiruna 2	Hallsberg 1
Jokkmokk, Sameskolan 2	Pajala 2	Halmstad 1
Kiruna, Sameskolan 1	Umeå 2	Helsingborg 2
Sameskolan i Karesuando 2		
Luleå 1	Övertorneå 1	Katrineholm 1
Lycksele 2		Linköping 2
Malå 3		Luleå 1
Storuman 1		Malmö 3
Strömsund 1		Norrköping 2
Umeå 3		Stockholm 2
		Trollhättan 4
		Vänersborg 1
		Västervik 1
		Örebro 1

för genomförande av utbildningen, då man bland annat har fler campusförlagda studieträffar.

Deltagande huvudmän informerades om statsbidrag genom ett informationsbrev som sändes ut i december 2015 till de huvudmän som hade deltagare i utbildning under höstterminen 2015. Informationen fanns på Skolverkets webbsida för Statsbidrag i januari 2016. En ansökningsblankett skickades därpå till respektive huvudman med uppgifter på deras deltagare ifyllda. Utbetalning gjordes i februari efter att ansökningarna kommit in, i flera fall efter ett antal påminnelser. Alla huvudmän som hade deltagare i utbildning, 25 stycken, fick sina bidrag utbetalade.

Ny ansökan för vårterminen 2016 ska göras i maj med utbetalning juni 2016. Skolverket räknar med att ett något högre belopp kommer att utbetalas för vårterminen 2016 då det är fler deltagare i utbildning jämfört med höstterminen 2015.

Information och intresseanmälningar

Skolverket har producerat informationsmaterial om nationella minoritetsspråk löpande. Tryckt information, filmer, samt ansökningsblankett för deltagande i utbildningssatsningen finns på Skolverkets hemsida Utbildning i minoritetsspråk <http://www.skolverket.se/kompetens-och-fortbildning/larare/minoritetssprak>.

Inför den utökade satsningen med utbildningsstart höstterminen 2015 var det cirka 20 kommuner som visade intresse och anmälde drygt 40 personer med olika varieteter av *romani chib*. Av dessa påbörjade 30 deltagare utbildningen. Skolverket tar fortfarande emot sporadiska intresseanmälningar främst i romani chib, men även i samiska. Intresserade personer sätts på väntelista då utbildningsanordnarna i nuläget inte har möjlighet att ta in fler deltagare i den romska gruppen. Både huvudmän och enskilda personer uppger att de har hört talas om utbildningssatsningen först på senare tid.

Den utökade satsningen för fler utbildningsplatser och deltagare i *samiska* vid Umeå universitet med kursstart hösten 2015 resulterade i ett tjugotal anmälda personer från flera kommuner, av dessa påbörjade tolv sina studier. De anmälda önskade utbildning i de fyra samiska varieteterna lule-, nord-, syd- och umesamiska. Lärosä-
tet har först nu vårterminen 2016 kunnat erbjuda utbildning i umesamiska och en grupp på sex deltagare har startat. I samiska finns det efter kartläggning av personens kompetens ofta en väg in till någon kurs som passar då det redan finns ett utbud av olika kurser.

I *meänkieli* gjordes bara en intresseanmälan, trots upprepade kontakter och påminnelser. Ytterligare försök att nå ut med information och få fler intresserade av utbildningen pågår kontinuerligt och anmälan är möjlig inför varje kursstart.

Erfarenheter av arbetet

Att nå ut med samlad information

Under hösten 2015 genomförde Skolverket en gemensam satsning för att implementera de nyheter och förändringar som gällde nationella minoritetsspråk och som trädde i kraft i juli 2015.

Samtidigt med implementering av nya kursplaner och läromedel för de nationella minoritetsspråken kunde Skolverket nå ut till skolhuvudmän och andra berörda med information om denna utbildningsatsning för modersmåls lärare. Detta genomfördes bland annat med informationsträffar, utveckling av aktuella webbsidor, uppdaterat informationsmaterial och nya informationsfilmer på webben, se vidare på Skolverkets hemsida

www.skolverket.se/skolutveckling/larande/nationella-minoriteter.

Det var fler som nåddes av information och visade sitt intresse för *samiska* med start hösten 2015 än inför starten 2014 och det var omkring 20 personer, flera med varieteten umesamiska, som anmälde. Många av dem kände inte till utbildningsatsningen tidigare.

Bland kontaktade kommuner och personer som talar *meänkieli* har det, trots upprepade försök och påminnelser, inte visats något större intresse. Endast en kommun anmälde en person för att delta i den utökade utbildningsatsningen. Dessutom har det tillkommit ännu en deltagare med planerad start vårterminen 2016.

Ett överraskande positivt resultat var att så många visade intresse för utbildningen i *romani chib* med drygt 40 anmälda inför start höstterminen 2015. Skolverket menar att antalet anmälda kan ses som ett resultat av en lång och intensiv period av implementeringsarbete som gjordes i samverkan med lärosätet och andra intressenter. Det tar tid innan nyheter och erbjudanden når ut i organisationen.

Ekonomiska villkor och förutsättningar för studier

Från början fanns som tidigare nämnts en stor frustration och stark oro över att frågorna om de ekonomiska villkoren och därmed förutsättningar för att kunna följa utbildningen inte var lösta. Men då beslutet om tilläggsuppdraget med bidrag till deltagande huvudmän kom i juni 2015 kunde Skolverket informera deltagarna och deras huvudmän om att bidrag kunde betalas ut för läsåret 2015/16. Detta har enligt Skolverket haft ett stort signalvärde och både deltagare och huvudmän har uttryckt att det är viktigt att bidraget fortsätter även för kommande läsår.

Flera av deltagarna som startade hösten 2014 har ändå påtalat svårigheten med att få rimliga studievillkor och ekonomiska förutsättningar för att delta. Situationen med en kombination av arbete och deltidsstudier ser fortfarande mycket olika ut mellan deltagare. Vissa deltagare arbetar heltid under studietiden och får inte någon

2016-05-30
9 (9)
Dnr 2015:764

ket får många förfrågningar om utvidgning av satsningen, framför allt i romani chib, men även om när en motsvarande utbildning för modersmåls lärare i finska ska erbjudas.

På Skolverkets vägnar

Kjell Hedwall
Avdelningschef

Lena Ålander
Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har enhetschef Niclas Westin deltagit.

Bilagor:

- Regeringsuppdrag (A2013/2958/DISK)
- Redovisning av regeringsuppdrag 2014-11-05, dnr 2013:678
- Regeringsuppdrag (A2014/3289/DISK)
- Redovisning av regeringsuppdrag 2015-05-29, dnr 2014:914
- Regeringsuppdrag (Ku2015/01721/DISK)